

Oponentský posudek bakalářské práce Dana Heuera

Význam plastů a důsledky plastového odpadu: Sociologický pohled na možnosti řešení akumulace plastového odpadu v oceánech

Předložená bakalářská práce si klade za cíl zejména „sociologicky analyzovat společenské odezvy na problematiku plastového odpadu v oceánech a mořích“ (str. 10), přičemž chce také vystihnout příčiny aktuální situace a její dopady, což by mělo zamýšlené analýze poskytnout kontext. Jako teoretické východisko si autor zvolil model soupeřících funkcí životního prostředí aplikovaný na případ oceánů a rámec DPSIR (síla-tlak-stav-dopad-odezva). Tento rámec slouží k vybudování struktury práce, která mu dobře odpovídá a je přehledná.

Formulace cíle práce je poměrně nešťastná, neboť analýza je ve své podstatě především prostředkem (metodou) k dosažení nějakého cíle, nikoliv cílem sama o sobě. Z ostatních částí práce je ale patrné, že cílem je vypracování přehledu tématu a propojení perspektiv (viz níže). Takto vyjádřenému cíli odpovídá i využitý rámec DPSIR, díky němuž jde práce vsutku spíše do šíře problému, než do jeho hloubky – práce je ze své podstaty přehledová. Autor se snaží o propojení perspektivy přírodních a společenských věd. Do jisté míry se mu to daří, neboť se dotýká témat z obou domén, což považuji za jeden z kladů práce. Platí za to ovšem povrchností a neúplností. Jak sám autor konstatuje v části *Kritická reflexe práce*, „[š]iroký záběr a omezený rozsah také neumožnily vzít v potaz všechny aspekty problematiky“ (str. 43) a některá hodnocení by měla být uvážena jen v kontextu práce, nikoliv v kontextu širším (tamtéž). Nelze, než mu v tomto ohledu dát za pravdu, což snižuje přínos či možnosti dalšího užítování práce a jejích výsledků. Protože důkladnější přehled dané problematiky není v možnostech bakalářské práce, vyvstává otázka, zda by bývalo nebylo moudřejší téma již na počátku ještě více zúžit (volba podtitulu naznačuje, že již v této podobě autor původně velmi obecně definované téma zúžil) a věnovat se mu důsledněji.

Jako nedostatek vidím jistou absenci sociologického pohledu na věc. Autor několikrát zmiňuje, že se má jednat o sociologickou analýzu. Proklamovaný sociologický přístup není ale příliš patrný. V závěru (str. 44) formuluje autor výzkumnou otázku: „jakými prostředky se společnost snaží zachovat rovnováhu mezi třemi soupeřícími funkcemi v oceánech [], respektive jaké metody jsou v této aktivitě nejúčinnější.“ Bylo by ale vhodné specifikovat, jak a podle jakých kritérií může sociologie hodnotit účinnost jednotlivých opatření nebo jejich kombinací (a zda je to vůbec v jejich silách). Způsoby řešení problematiké situace s plastovými odpady jsou představeny z hlediska svých výhod, nevýhod, efektivity, a to z technického i společenského hlediska, nicméně tento přehled neužívá ve své podstatě sociologického pohledu. Teoretická východiska jsou využita zejména v úvodu a v závěru práce spíše okrajově. Rámec DPSIR dobře posloužil při strukturaci textu a v tomto ohledu je vidět snaha o ucelenost a jistou celistvost pojetí tématu, nicméně jak již bylo řečeno, rozsah práce neumožňuje více než základní (a neúplný) přehled.

Závěr práce je spíše shrnutím předchozího přehledu. Závěry jsou poměrně obecné, ne vždy jasně vyvozené z předchozího (např. „Z analýzy je zřejmé, že k vyváženému stavu funkcí v oceánech čeká lidstvo ještě dlouhá cesta“, str. 44 – z přehledu víme, že řešení nejsou jednoduchá a zcela účinná, ale nikde se v něm příliš neřeší právě vyváženost funkcí a jak ji ovlivňují jednotlivá řešení – tj. zdali některá více přispívají k té či oné funkci, či k rovnováze celkově apod.). V posledním odstavci autor

uvádí: „A pokud je to opravdu tak, že rovnováha funkcí v oceánech je lidským obecným cílem, jedná se o podstatný (a možná i rozhodující) bod v celé problematice“ (str. 44). Přestože je tak rozhodující, není příliš zmiňován jinde v práci, vyjma další věty, kde je již tato snaha považována za pozitivní jev, tedy existující, z čehož autor vyvozuje optimistický výhled do budoucna. V tomto ohledu by bylo třeba vyjasnit povahu tohoto snažení, i vzhledem k předchozímu přehledu.

Autor prokazuje schopnost práce s literaturou a cituje četné (i anglické) zdroje. I v této oblasti jsou ale patrné nedostatky – místy není dodržen jednotný citační styl (v *in-text* citacích se objevuje „and“ i „&“), v metodické části je sice uvedeno, jaká klíčová slova autor práce použil při vyhledávání literatury, není ale zcela jasné, ve kterých databázích přesně vyhledával a především, jakým způsobem byly vybrány konkrétní články uvedené v práci (z množství, které bylo nalezeno uvedeným postupem).

Z formálního hlediska práce splňuje nároky, byť v textu jsou patrné známky spěchu (překlepy, nedůsledná formulace vět apod.). Autor by si také měl v budoucnu ohlídat držení jednotného stylu, konkrétně např. při psaní číselných údajů (užívá nepravidelně číslic i slovního vyjádření, str. 14).

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě s předběžným hodnocením „dobře“.

Dne 28. 8. 2014 v Praze

Mgr. Eva Kyselá